

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آذرماه سال ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۳۵۹

کد موضوعی: ۲۲۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آذرماه سال ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه اقتصاد کلان و مدل‌سازی)

نوع گزارش: طرح/ لایحه ، راهبردی ، نظارتی

مدیر مطالعه: محمدرضا عبداللهی

تهیه و تدوین‌کنندگان: عالیه ناظمی، علیرضا آذربایجانی

ناظر علمی: سیدمهدی بنی‌طبا

صفحه‌آرا: منیره حاجی محمدی

واژه‌های کلیدی:

۱. شاخص صنعت

۲. شاخص تولید

۳. شاخص فروش

۴. شاخص قیمت

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱۰/۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۰/۲۶

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده.....
۱.....	خلاصه مدیریتی.....
۲.....	۱. مقدمه.....
۴.....	۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی.....
۵.....	۳. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی.....
۹.....	۳-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات.....
۱۰.....	۳-۲. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به‌جز دارو.....
۱۱.....	۳-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه.....
۱۲.....	۳-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر.....
۱۳.....	۳-۵. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت دارو.....
۱۴.....	۴. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی.....
۱۵.....	۵. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی.....
۱۶.....	۶. جمع‌بندی.....
۱۸.....	پیوست.....
۲۱.....	منابع و مأخذ.....

فهرست جداول

۵.....	جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی آذرماه سال ۱۴۰۳.....
۱۸.....	جدول ۱ پیوست. آمار مربوط به رشد تولید کل رشته‌فعالیت‌ها.....
۱۹.....	جدول ۲ پیوست. آمار مربوط به رشد فروش کل رشته‌فعالیت‌ها.....
۲۰.....	جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی آذرماه سال ۱۴۰۳.....

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱. نمودار شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- شکل ۲. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی..... ۴
- شکل ۳. نمودار رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل..... ۵
- شکل ۴. نمودار رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل ۶
- شکل ۵. نمودار رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل..... ۷
- شکل ۶. نمودار سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۸
- شکل ۷. نمودار سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل..... ۸
- شکل ۸. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- شکل ۹. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات..... ۹
- شکل ۱۰. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل..... ۱۰
- شکل ۱۱. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۰
- شکل ۱۲. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- شکل ۱۳. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به‌جز دارو)..... ۱۰
- شکل ۱۴. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۱
- شکل ۱۵. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به‌جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۱
- شکل ۱۶. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۱
- شکل ۱۷. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه..... ۱۱
- شکل ۱۸. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل..... ۱۲
- شکل ۱۹. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۲
- شکل ۲۰. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر..... ۱۲
- شکل ۲۱. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر..... ۱۲
- شکل ۲۲. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه قبل..... ۱۳
- شکل ۲۳. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به‌جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۳
- شکل ۲۴. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش دارو..... ۱۳
- شکل ۲۵. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش دارو..... ۱۳
- شکل ۲۶. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه قبل..... ۱۴
- شکل ۲۷. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۴
- شکل ۲۸. نمودار درصد تغییر شاخص قیمت صنعت..... ۱۴
- شکل ۲۹. نمودار شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - آذرماه سال ۱۴۰۳..... ۱۵
- شکل ۳۰. نمودار شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۶
- شکل ۳۱. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی..... ۱۶
- شکل ۳۲. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه قبل..... ۱۶
- شکل ۳۳. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدن نسبت به ماه مشابه سال قبل..... ۱۶

پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آذرماه سال ۱۴۰۳، بخش صنعت و معدن

چکیده

در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱/۲ و ۷/۴ درصدی را تجربه کرده‌اند، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش کاهش ۶/۲ و ۴/۶ درصدی داشته‌اند.

در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۷/۴ و ۱۸/۸ درصدی داشته است، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش افزایش ۹ و ۲/۴ درصدی داشته‌اند. شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۰/۳ درصدی و شاخص فروش افزایش ۴/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش کاهش ۶/۵ و ۵/۲ درصدی داشته است.

در آذرماه سال ۱۴۰۳ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی افزایش ۲/۶ درصدی داشته و رشد نقطه‌به‌نقطه با افزایش ۲/۷ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۵ درصد رسیده است. گفتنی است، میانگین سالیانه شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل ۰/۳ واحد درصد افزایش یافته و میزان ۲۴/۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

تحلیل روند رشد بخش صنعت از جنبه‌های مختلف، عاملی کلیدی در تحلیل‌های خرد و کلان اقتصادی و یکی از ارکان تصمیم‌گیری در حوزه اقتصاد است. شاخص تولید بخش صنعت به دلیل تأثیر نوسانات سطح فعالیت صنعت بر بخش‌های دیگر اقتصاد، به‌عنوان یک شاخص مهم اقتصادی کوتاه‌مدت مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به‌صورت ماهیانه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های بورسی را محاسبه می‌کند. اهمیت این شاخص به‌روز، برای اقتصاد ایران که تحولات زیادی دارد؛ بیشتر خواهد بود. زیرا بازخورد شوک‌های وارده به اقتصاد ایران و واکنش‌های سیاستگذاران باید در تواتر کمتر از فصل مورد رصد قرار گیرد؛ این درحالی است که آمار رسمی بخش حقیقی به‌صورت فصلی و با تأخیر ارائه می‌شود.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

طی آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۱/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۶/۲ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی ۹ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۶ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین طی آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل، تنها رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات» و «سایر کانی غیر فلزی» افزایش در شاخص تولید داشته و رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سیمان» بیشترین سهم در کاهش شاخص تولید را داشته‌اند.

همچنین، شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۵/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۵ درصدی مواجه شده است.

گفتنی است؛ طی آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۷/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۴/۶ درصدی مواجه شده است. در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش داشته‌اند. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «کک و پالایش» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سایر کانی غیر فلزی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند. همچنین در این ماه نسبت به ماه قبل، بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «لاستیک و پلاستیک» و «تجهیزات برقی» و بیشترین سهم در کاهش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سیمان» بوده است.

بر این اساس، شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۲۳/۷ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۱۰/۵ درصدی مواجه شده است.

در آذرماه سال ۱۴۰۳ نرخ رشد ماهیانه قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی افزایش ۲/۶ درصدی داشته و رشد نقطه‌به‌نقطه با افزایش ۲/۷ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۵ درصد رسیده است. گفتنی است، میانگین سالیانه شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل ۰/۳ واحد درصد افزایش یافته و میزان ۲۴/۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

۱. مقدمه

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بوری با استفاده از داده‌های ماهیانه شرکت‌های صنعتی بوری پذیرفته شده در بورس^۱ محاسبه می‌شود. در تهیه این شاخص‌ها از اطلاعات ماهیانه ۳۳۲ شرکت بوری استفاده می‌شود و علاوه بر اندازه‌گیری تغییرات میزان تولید، فروش و قیمت در بخش صنعت، در محاسبات ملی نیز نقش مهمی ایفا و برآوردی از تغییرات ماهیانه ارزش افزوده ایجاد شده را در صنایع مختلف و به دنبال آن در کل اقتصاد منعکس می‌کنند. بر این اساس، شاخص تولید صنعت بانک مرکزی و مرکز آمار ایران با تواتر فصلی و همچنین شاخص قیمت فصلی مرکز آمار و شاخص قیمت ماهیانه بانک مرکزی منتشر می‌شود، اما الزامی به انتشار شاخص فروش صنعت ندارند. از طرفی، این آمار چندین ضعف اساسی دارد که مهم‌ترین آن وقفه سه‌ماهه در انتشار داده‌ها و بعضاً متوقف شدن انتشار آنها و نداشتن تواتر ماهیانه است.

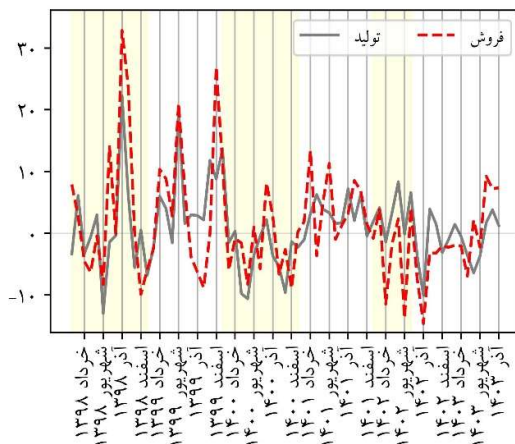
شاخص‌های ماهیانه تولید، فروش و قیمت استخراج شده از اطلاعات عملکرد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تا حد زیادی می‌توانند با دقت مناسب و به صورت به‌هنگام تحولات بخش صنعت و معدن کشور را توضیح دهند و با توجه به بررسی‌های انجام شده و تطبیق دادن این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران که به صورت فصلی منتشر می‌شود، مشخص شده، این شاخص به خوبی می‌تواند در وقفه انتشار این شاخص‌های رسمی، شاخص جایگزین مناسبی برای آن باشد. [۱] در این مطالعه تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در آذرماه سال ۱۴۰۳ مورد بررسی قرار گرفته است.

۱. شرکت‌های بوری شامل تمام شرکت‌های تولیدی صنعتی و معدنی بورس و فرابورس می‌شود که گزارش‌های فعالیت ماهیانه خود را در سایت کدال منتشر می‌کنند.

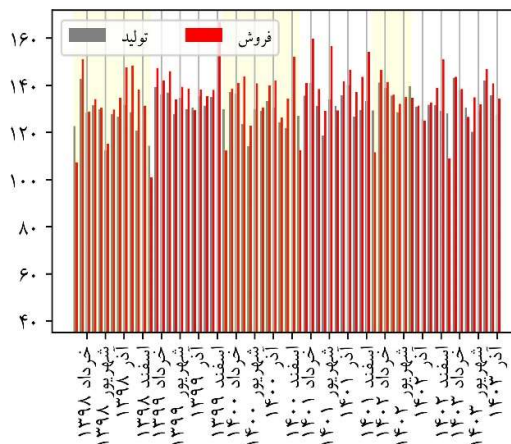
۲. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی

در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱/۲ و ۷/۴ درصدی را تجربه کرده‌اند، همچنین نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش کاهش ۶/۲ و ۴/۶ درصدی داشته‌اند.

شکل ۲. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (درصد)

شکل ۱. نمودار شاخص‌های تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی (۱۴۰۰=۱۰۰)

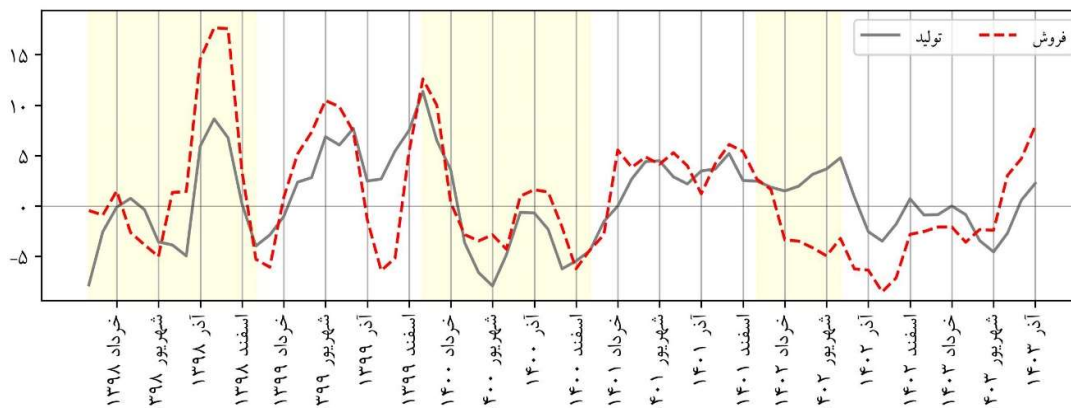

مأخذ: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

طی سه‌ماهه منتهی به آذرماه سال ۱۴۰۳، رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص تولید افزایش ۲/۲ درصدی و شاخص فروش آن افزایش ۷/۹ درصدی را نشان می‌دهند.

شکل ۳. نمودار رشد میانگین متحرک سه‌ماهه شاخص‌های تولید و فروش
فعالیت‌های صنعتی نسبت به دوره مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

جدول ۱. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی در آذرماه سال ۱۴۰۳

شاخص فروش		شاخص تولید		رشد شاخص تولید و فروش		
رشد نهم‌ماهه نسبت به نهم‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نهم‌ماهه نسبت به نهم‌ماهه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
۱/۱	۷/۴	-۴/۶	-۰/۸	۱/۲	-۶/۲	صنعت
۵/۶	۲۹/۹	-۰/۵	۱/۱	۱۷/۹	-۴/۵	رشته‌های شیمیایی به‌جز دارو
-۰/۸	۴/۲	-۵/۲	-۱/۵	-۰/۳	-۶/۵	منتخب ^۱ صنعت فلزات پایه
-۱۰/۹	-۱۸/۸	۲/۴	-۱۰/۶	-۱۷/۴	۹/۰	خودرو و قطعات
-۱۳/۹	-۲۳/۷	-۱۰/۵	-۳/۳	۵/۳	۶/۵	معدن

مأخذ: همان.

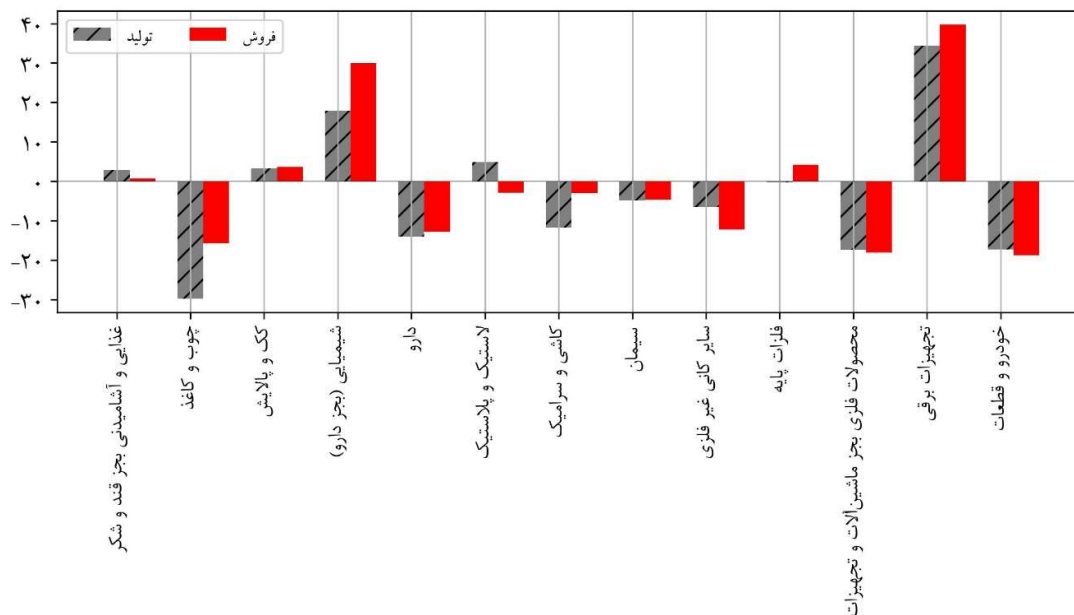
۳. شاخص‌های تولید و فروش به تفکیک رشته‌فعالیت‌های صنعتی بورسی

آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی، ۹ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۶ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته است. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی بجز دارو» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین افزایش در شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «خودرو و قطعات» بیشترین کاهش را در شاخص تولید داشته‌اند.

۱. اطلاعات سایر رشته‌فعالیت‌ها در بخش پیوست آمده است.

همچنین در این ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل، از بین ۱۵ رشته‌فعالیت صنعتی بورسی، ۱۰ رشته‌فعالیت افزایش در شاخص فروش و ۵ رشته‌فعالیت کاهش در شاخص فروش را تجربه کرده‌اند. رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «فلزات پایه» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «چوب و کاغذ» بیشترین کاهش در شاخص فروش تجربه کرده‌اند.

شکل ۴. نمودار رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در آذرماه سال ۱۴۰۳
نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

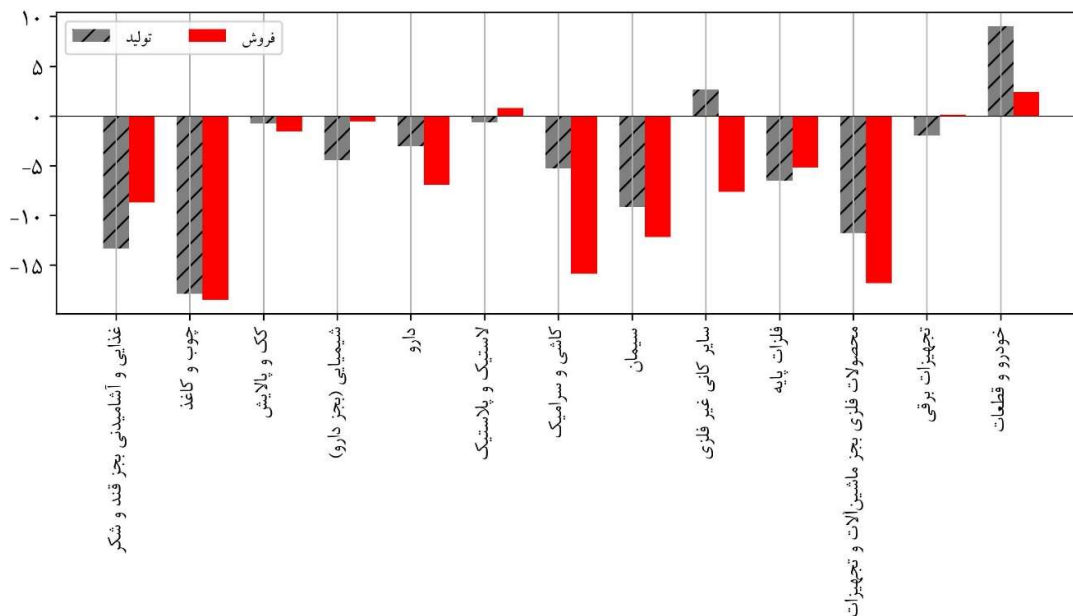

مأخذ: همان.

طی آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل [۲]، تنها رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات» و «سایر کانی غیر فلزی» افزایش در شاخص تولید داشته‌اند و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر» و «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» بیشترین کاهش را در شاخص تولید تجربه کرده‌اند. همچنین، رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «لاستیک و پلاستیک» و «تجهیزات برقی» بیشترین افزایش در شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «چوب و کاغذ»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» کاهش را در شاخص فروش تجربه کرده‌اند.

شکل ۵. نمودار رشد شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت‌های صنعتی در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل (درصد)

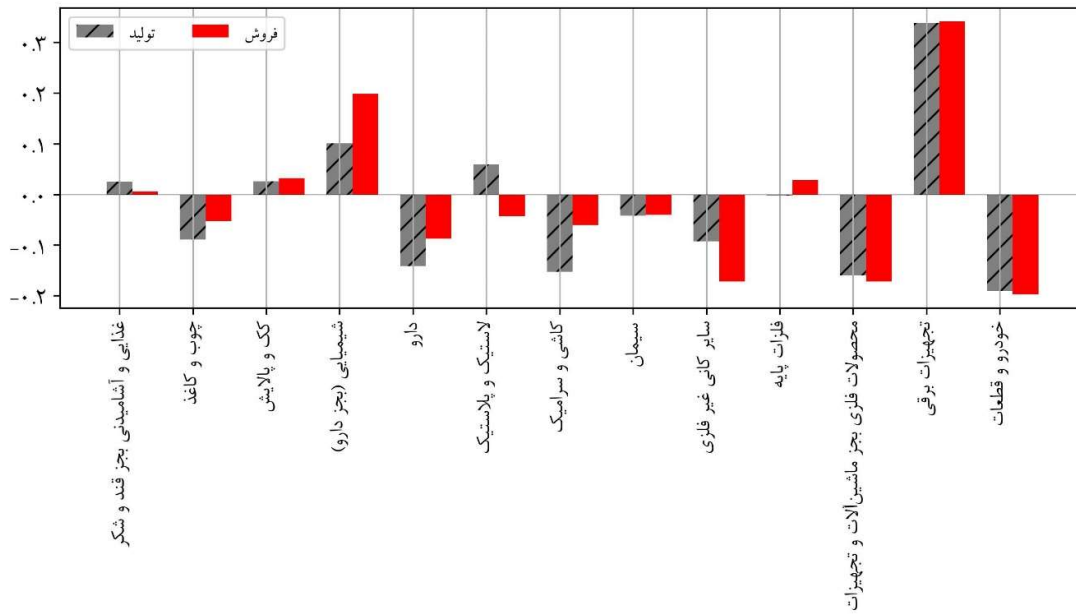

مأخذ: همان.

طی آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «لاستیک و پلاستیک» بیشترین سهم را در افزایش شاخص تولید و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «کاشی و سرامیک» بیشترین سهم را در کاهش شاخص تولید داشته‌اند. همچنین، رشته‌فعالیت‌های «تجهیزات برقی»، «شیمیایی (بجز دارو)» و «کک و پالایش» بیشترین سهم را در افزایش شاخص فروش و رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سایر کانی غیر فلزی» بیشترین سهم را در کاهش شاخص فروش داشته‌اند.

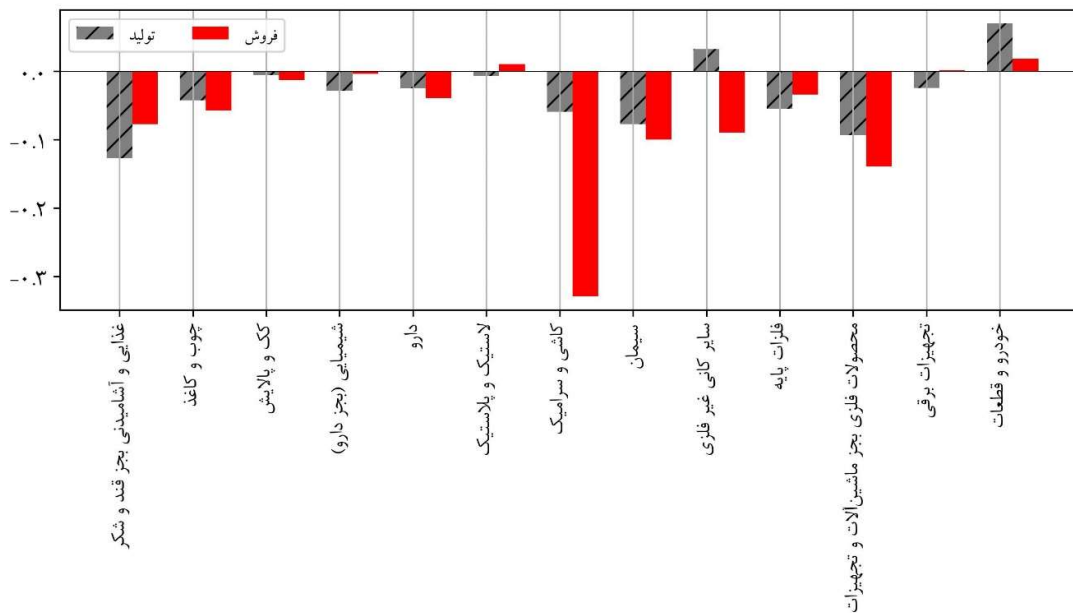
طی آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل، تنها رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات» و «سایر کانی غیر فلزی» افزایش در شاخص تولید داشته و رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی بجز قند و شکر»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سیمان» بیشترین سهم در کاهش شاخص تولید را داشته‌اند، همچنین بیشترین سهم در افزایش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «لاستیک و پلاستیک» و «تجهیزات برقی» و بیشترین سهم در کاهش شاخص فروش متعلق به رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک»، «محصولات فلزی بجز ماشین‌آلات و تجهیزات» و «سیمان» بوده‌است.

شکل ۶. نمودار سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

مأخذ: همان.

شکل ۷. نمودار سهم رشته‌فعالیت‌ها از رشد شاخص‌های تولید و فروش بخش صنعت در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

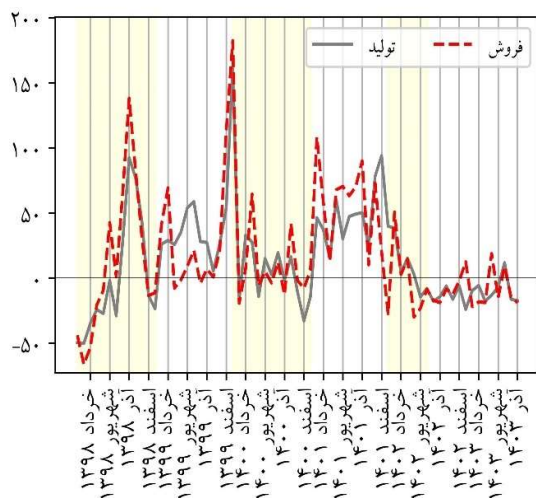
در ادامه به بررسی رشته‌فعالیت‌های «خودرو و قطعات»، «شیمیایی (به جز دارو)» و «فلزات پایه» به دلیل ضریب اهمیت بالای این رشته‌فعالیت‌ها در محاسبه شاخص و همچنین رشته‌فعالیت‌های «غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر» و «دارو» پرداخته شده است.

۳-۱. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت خودرو و قطعات

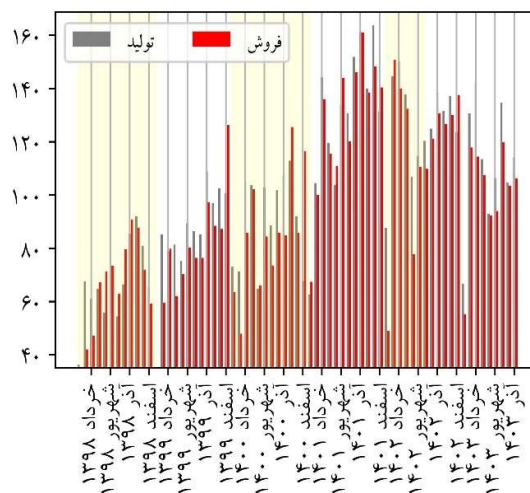
در آذرماه سال ۱۴۰۳ شاخص تولید رشته‌فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۷/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۹ درصدی داشته است، همچنین شاخص فروش این رشته فعالیت نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۸/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل افزایش ۲/۴ درصدی داشته است.

همان‌طور که در شکل ۱۰ نشان داده شده، نسبت به ماه قبل شاخص تولید زیربخش «خودرو سواری» و «خودرو سنگین» و شاخص فروش زیربخش «خودرو سنگین» افزایش یافته است، همچنین مطابق شکل ۱۱، نسبت به ماه مشابه سال قبل تنها شاخص فروش زیربخش «خودرو سنگین» افزایش یافته است.

شکل ۹. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (درصد)

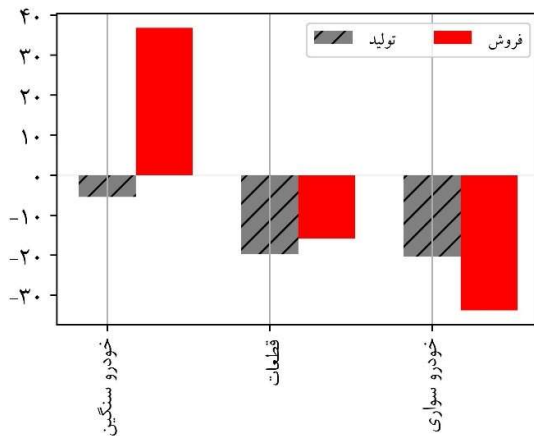

شکل ۸. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش خودرو و قطعات (۱۴۰۰=۱۰۰)

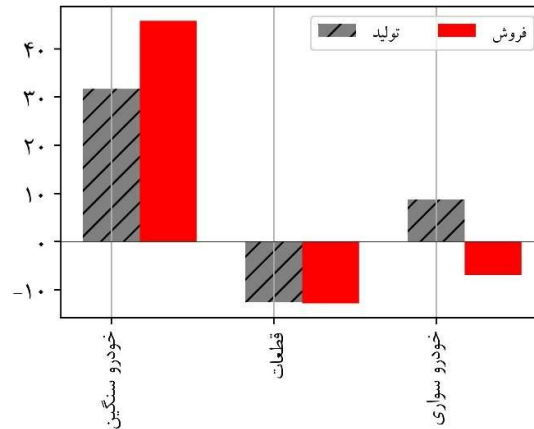

مأخذ: همان.

شکل ۱۱. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

شکل ۱۰. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های خودرو و قطعات نسبت به ماه قبل (درصد)

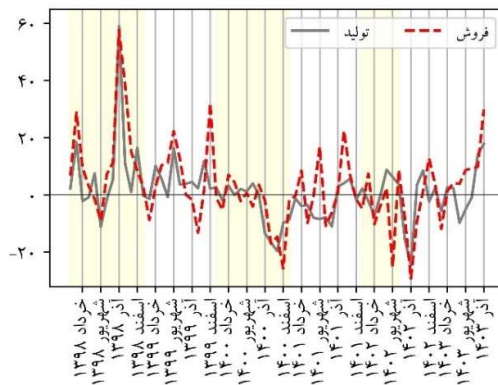

مأخذ: همان.

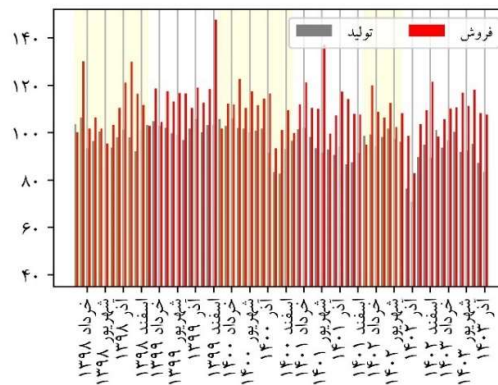
۲-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو

در آذرماه سال ۱۴۰۳ شاخص تولید رشته‌فعالیت شیمیایی به جز دارو، بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۱۷/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۴/۵ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲۹/۹ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۰/۵ درصدی داشته است. مطابق شکل ۱۴، نسبت به ماه قبل کاهش شاخص تولید زیربخش‌های «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار»، «متانول» و «خوراک پالایشگاه‌ها» و شاخص فروش زیربخش‌های «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار»، «پلاستیک و لاستیک مصنوعی» و «سایر» منجر به کاهش شاخص تولید و فروش شده است. در مقابل، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش شاخص تولید زیربخش‌های «خوراک پالایشگاه‌ها»، «پلاستیک و لاستیک مصنوعی» و «سایر» منجر به افزایش شاخص تولید و افزایش شاخص فروش زیربخش‌های «پلاستیک و لاستیک مصنوعی»، «خوراک پالایشگاه‌ها»، «متانول» و «سایر» منجر به افزایش شاخص فروش شده است.

شکل ۱۳. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی (به جز دارو) (درصد)

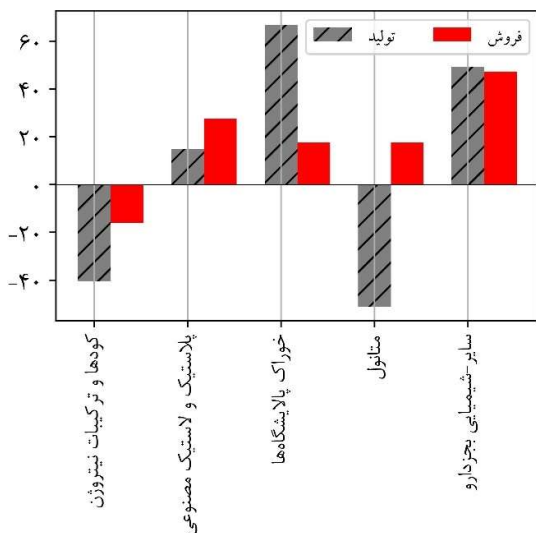
شکل ۱۲. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش شیمیایی، (به جز دارو) (۱۴۰۰=۱۰۰)

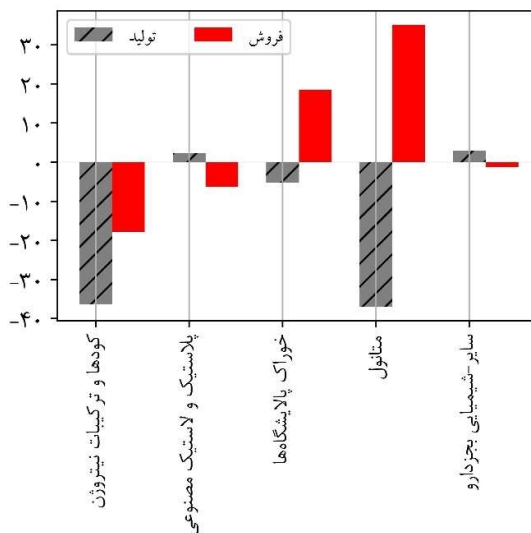
مأخذ: همان.

شکل ۱۵. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

شکل ۱۴. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های شیمیایی به جز دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

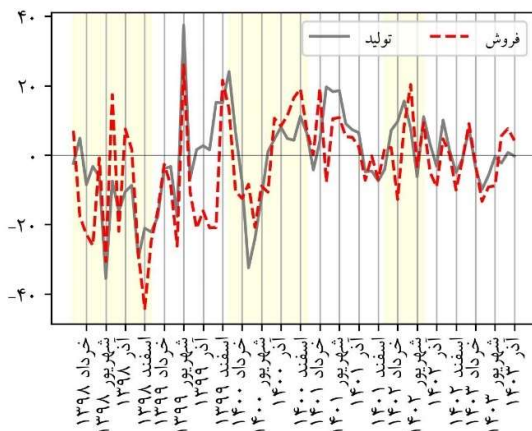

مأخذ: همان.

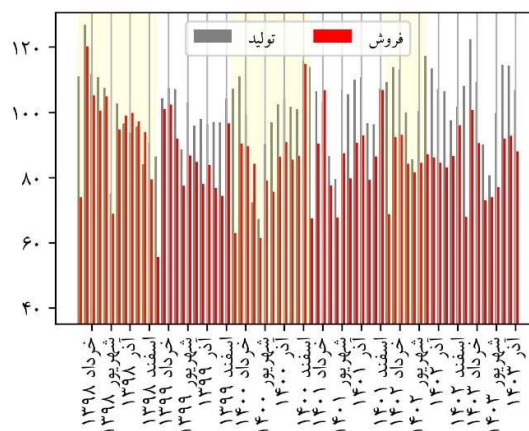
۳-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت فلزات پایه

در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید رشته‌فعالیت فلزات پایه بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۰/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۶/۵ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۴/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۵/۲ درصدی داشته است. مطابق شکل ۱۸، نسبت به ماه قبل شاخص تولید و فروش زیربخش‌های اصلی کاهش یافته است. همچنین نسبت به ماه مشابه سال قبل، شاخص تولید زیربخش‌های اصلی و شاخص فروش زیربخش‌های «ورق» و «شمش» کاهش یافته است.

شکل ۱۷. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (درصد)

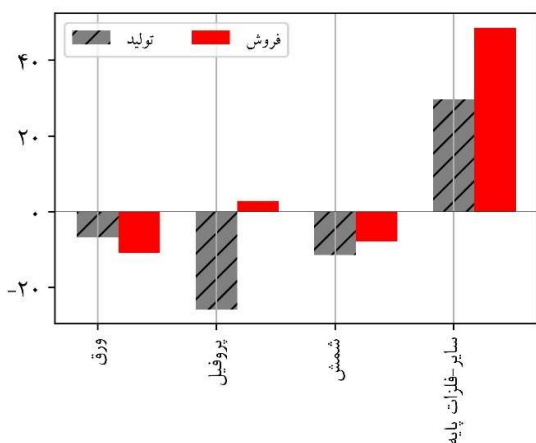

شکل ۱۶. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش فلزات پایه (۱۴۰۰=۱۰۰)

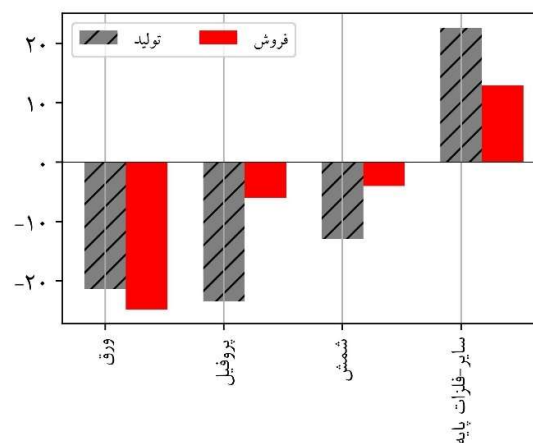

مأخذ: همان.

شکل ۱۹. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

شکل ۱۸. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های فلزات پایه نسبت به ماه قبل (درصد)

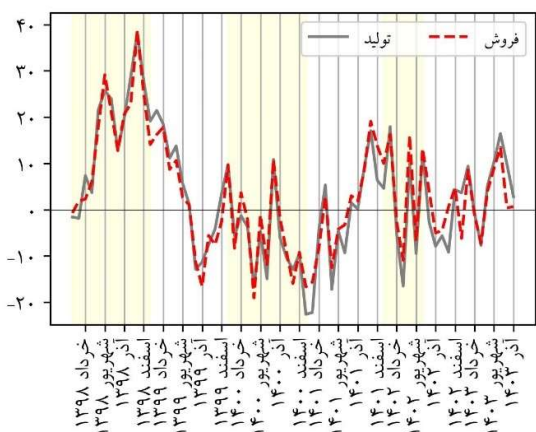

مأخذ: همان.

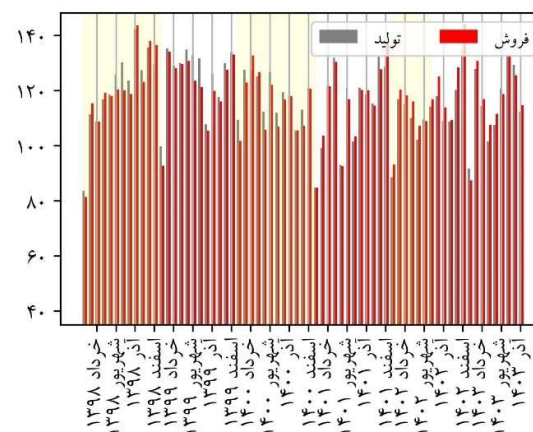
۳-۴. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر

در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید رشته‌فعالیت غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر بر مبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۲/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۱۳/۳ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۰/۶ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۸/۷ درصدی داشته است. مطابق شکل ۲۲، نسبت به ماه قبل تنها شاخص تولید و فروش زیربخش «لبنیات» افزایش یافته است، همچنین مطابق شکل ۲۳، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش زیربخش‌های «روغنی‌ها» و «کیک و بیسکویت» منجر به افزایش شاخص تولید و فروش شده است.

شکل ۲۱. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر (درصد)

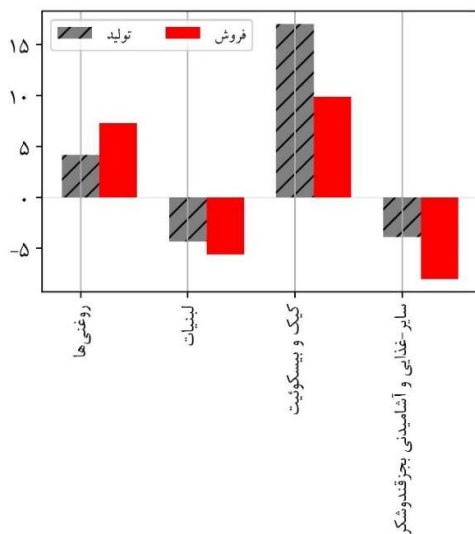
شکل ۲۰. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر (۱۴۰۰=۱۰۰)

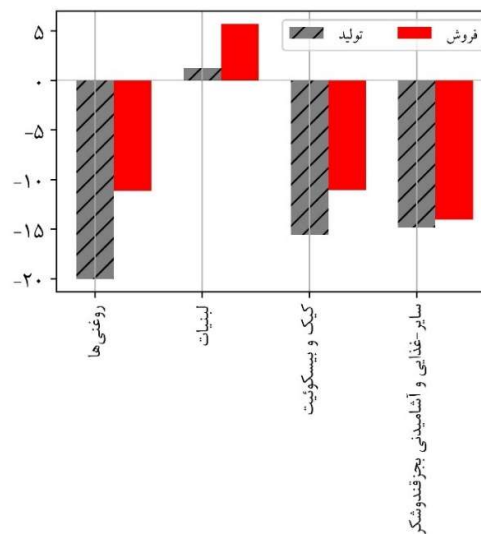
مأخذ: همان.

شکل ۲۳. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر نسبت به ماه مشابه سال قبل

شکل ۲۲. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر نسبت به ماه قبل (درصد)

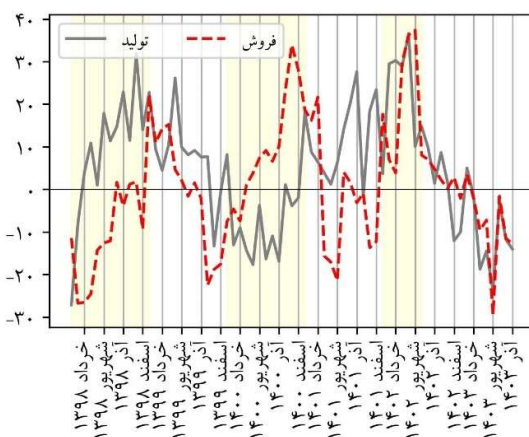
مأخذ: همان.

۵-۳. شاخص‌های تولید و فروش رشته‌فعالیت دارو

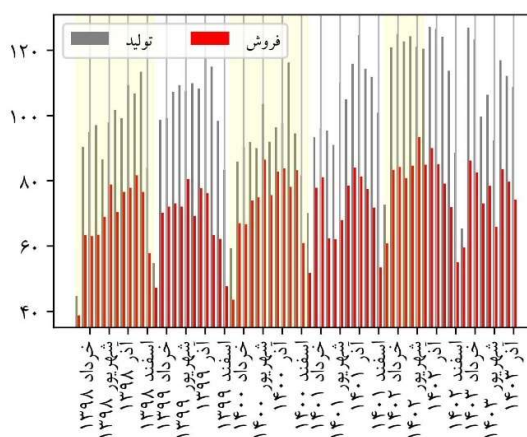
در آذرماه سال ۱۴۰۳ شاخص تولید رشته‌فعالیت دارو بر مبنای شرکت‌های بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۴ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۳ درصدی داشته است. همچنین شاخص فروش آن نسبت به ماه مشابه سال قبل کاهش ۱۲/۸ درصدی و نسبت به ماه قبل کاهش ۶/۹ درصدی داشته است.

طبق شکل ۲۶، نسبت به ماه قبل تنها شاخص فروش زیربخش «شربت و سوسپانسیون» افزایش یافته است. همچنین مطابق شکل ۲۷، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید و فروش تمام زیربخش‌ها کاهش داشته است.

شکل ۲۵. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش بخش دارو (درصد)

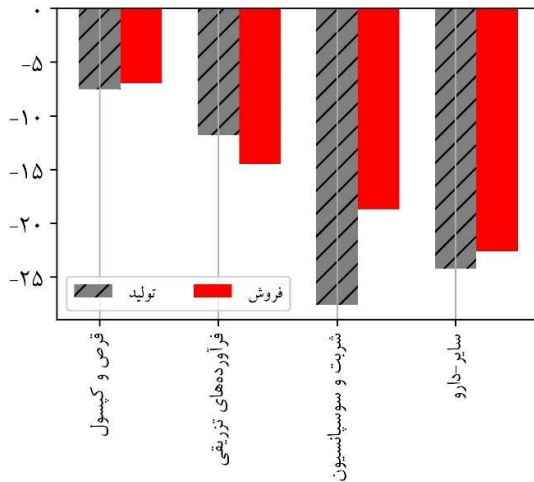

شکل ۲۴. نمودار شاخص‌های تولید و فروش بخش دارو (۱۴۰۰=۱۰۰)

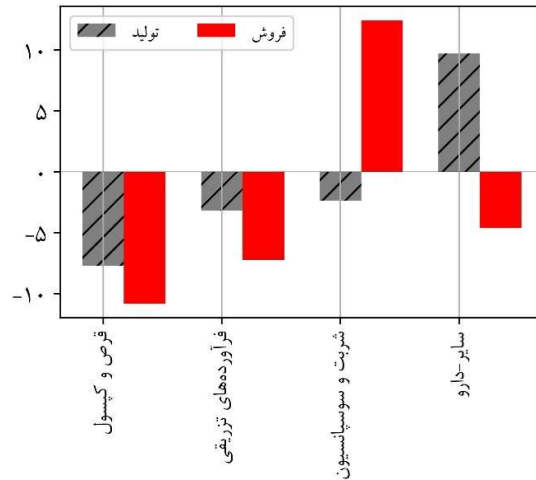

مأخذ: همان.

شکل ۲۷. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

شکل ۲۶. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های دارو نسبت به ماه قبل (درصد)

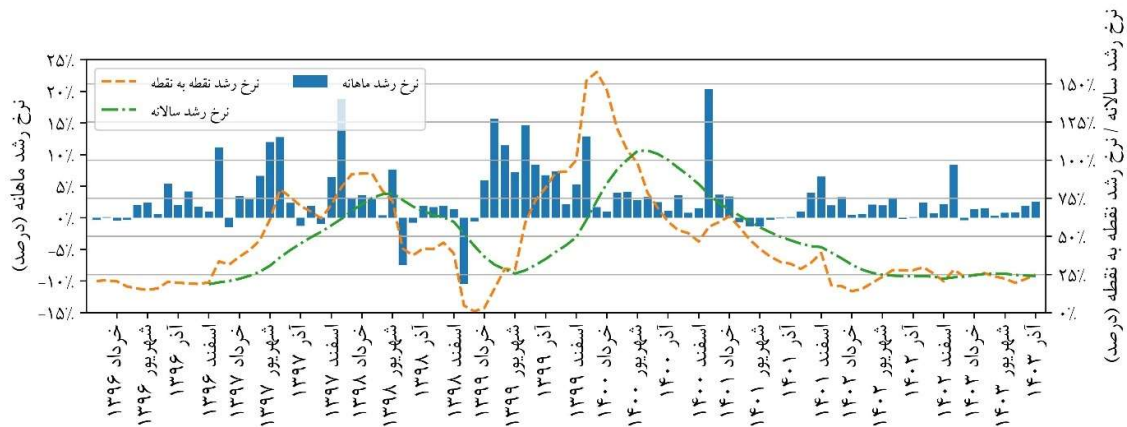

مأخذ: همان.

۴. شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی

در آذرماه سال ۱۴۰۳ نرخ رشد ماهیانه^۱ قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی افزایش ۲/۶ درصدی داشته، همچنین رشد نقطه‌به‌نقطه^۲ با افزایش ۲/۷ واحد درصدی نسبت به ماه قبل، به ۲۵ درصد رسیده است. گفتنی است؛ میانگین^۳ سالیانه شاخص قیمت نیز در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه قبل با افزایش ۰/۳ واحد درصدی میزان ۲۴/۱ درصد افزایش را نشان می‌دهد.

شکل ۲۸. نمودار درصد تغییر شاخص قیمت صنعت (۱۴۰۰=۱۰۰)

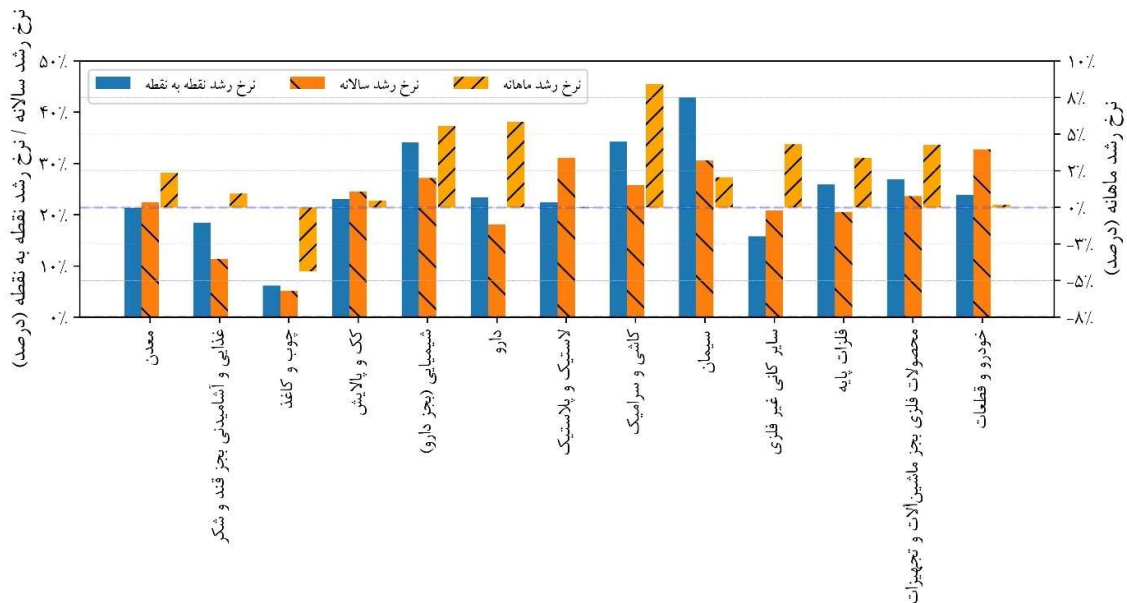
مأخذ: همان.

۱. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه قبل.
۲. درصد تغییر شاخص قیمت صنعت نسبت به ماه مشابه سال قبل.
۳. درصد تغییر میانگین شاخص قیمت صنعت در دوازده ماه منتهی به ماه مورد نظر نسبت به دوره مشابه سال قبل.

بررسی شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی نشان می‌دهد؛ در آذرماه سال ۱۴۰۳، رشته‌فعالیت‌های «کاشی و سرامیک» و «دارو» بالاترین نرخ رشد ماهیانه و رشته‌فعالیت‌های «سیمان» و «کاشی و سرامیک» بالاترین نرخ رشد نقطه‌به‌نقطه را تجربه کرده‌اند.

شکل ۲۹. نمودار شاخص قیمت رشته‌فعالیت‌های بورسی - آذرماه سال ۱۴۰۳

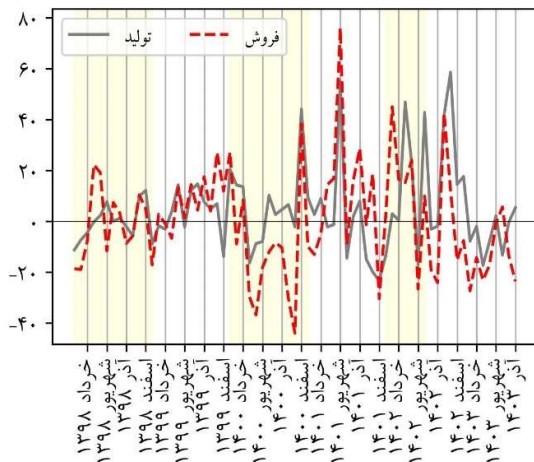
مأخذ: همان.

۵. شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی

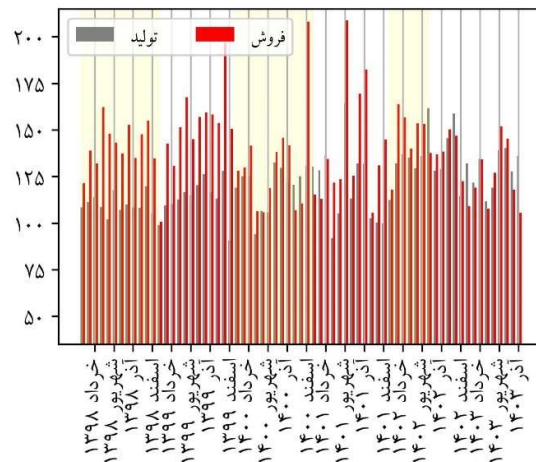
در آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید شرکت‌های معدنی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۵/۳ درصدی و نسبت به ماه قبل با افزایش ۶/۵ درصدی مواجه شده و همچنین، شاخص فروش شرکت‌های معدنی بورسی نیز نسبت به ماه مشابه سال قبل با کاهش ۲۳/۷ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۱۰/۵ درصدی مواجه شده است.

مطابق شکل ۳۲، نسبت به ماه قبل افزایش شاخص تولید زیربخش «کنسانتره» و «گندله» منجر به افزایش شاخص تولید شده است. همچنین مطابق شکل ۳۳، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص فروش تمام زیربخش‌ها کاهش یافته و شاخص تولید تحت تاثیر افزایش شاخص تولید زیربخش «گندله» رشد مثبتی را تجربه کرده است.

شکل ۳۱. نمودار رشد نقطه‌به‌نقطه شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (درصد)

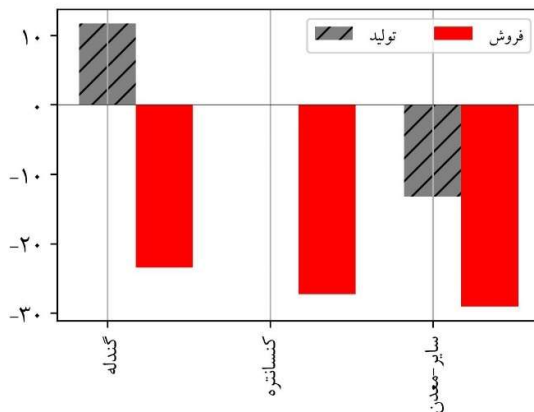

شکل ۳۰. نمودار شاخص‌های تولید و فروش شرکت‌های معدنی بورسی (۱۴۰۰=۱۰۰)

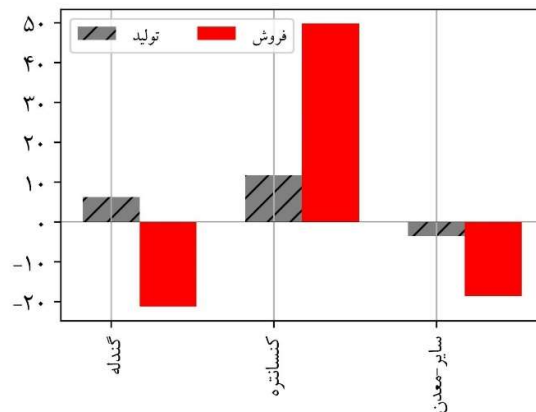

مأخذ: همان.

شکل ۳۳. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدنی نسبت به ماه مشابه سال قبل (درصد)

شکل ۳۲. نمودار رشد شاخص تولید و فروش زیربخش‌های معدنی نسبت به ماه قبل (درصد)

مأخذ: همان.

۶. جمع‌بندی

شاخص تولید، فروش و قیمت صنایع بورسی از اطلاعات ماهیانه ۳۳۲ شرکت بورسی استخراج می‌شود و با توجه به اینکه این شاخص با شاخص تولید صنعتی بانک مرکزی و مرکز آمار هم حرکتی مناسب دارد، با دقت زیادی می‌تواند تحولات بخش صنعت و معدن کشور را به‌صورت ماهیانه رصد کند. در این گزارش تغییرات شاخص‌های تولید، فروش و قیمت شرکت‌های صنعتی و معدنی پذیرفته شده در بورس و همچنین مهم‌ترین رشته‌فعالیت‌های آن در آذرماه سال ۱۴۰۳ مورد بررسی قرار گرفته است.

برآورد این گزارش نشان می‌دهد، طی آذرماه سال ۱۴۰۳، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه

سال قبل با افزایش ۱/۲ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۶/۲ درصدی مواجه شده و همچنین شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نسبت به ماه مشابه سال قبل با افزایش ۷/۴ درصدی و نسبت به ماه قبل با کاهش ۴/۶ درصدی مواجه شده است. گفتنی است؛ شاخص قیمت فعالیت‌های صنعتی بورسی نیز نسبت به ماه مشابه سال قبل ۲۵ درصد افزایش و نسبت به ماه قبل ۲/۶ درصد افزایش یافته است.

جدول ۳ پیوست. رشد شاخص تولید و فروش فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی در آذرماه سال ۱۴۰۳

شاخص فروش			شاخص تولید			
رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه مشابه سال قبل	رشد نسبت به ماه قبل	
-۱۳/۹	-۲۳/۷	-۱۰/۵	-۳/۳	۵/۳	۶/۵	معدن
۱/۱	۷/۴	-۴/۶	-۰/۸	۱/۲	-۶/۲	صنعت
۲/۵	۰/۶	-۸/۷	۵/۶	۲/۸	-۱۳/۳	غذایی و آشامیدنی به جز قند و شکر
۶/۷	-۴/۴	۰/۱	-۰/۲	-۵/۳	-۱۵/۴	منسوجات
-۱۶/۵	-۱۵/۷	-۱۸/۵	-۲۳/۰	-۲۹/۸	-۱۷/۹	چوب و کاغذ
۳/۵	۳/۶	-۱/۶	۳/۷	۳/۲	-۰/۸	کک و پالایش
۵/۶	۲۹/۹	-۰/۵	۱/۱	۱۷/۹	-۴/۵	شیمیایی (به جز دارو)
-۸/۶	-۱۲/۸	-۶/۹	-۱۰/۳	-۱۴/۰	-۳/۰	دارو
۳/۳	-۳/۰	۰/۸	۶/۳	۴/۹	-۰/۶	لاستیک و پلاستیک
-۰/۷	-۳/۰	-۱۵/۹	-۲/۰	-۱۱/۸	-۵/۳	کاشی و سرامیک
-۰/۶	-۴/۵	-۱۲/۲	-۳/۷	-۴/۵	-۹/۲	سیمان
-۳/۸	-۱۲/۳	-۷/۶	۱/۰	-۶/۵	۲/۷	سابر کانی غیرفلزی
-۰/۸	۴/۲	-۵/۲	-۱/۵	-۰/۳	-۶/۵	فلزات پایه
-۹/۲	-۱۸/۲	-۱۶/۸	-۸/۹	-۱۷/۴	-۱۱/۸	محصولات فلزی به جز ماشین آلات و تجهیزات
۲۴/۹	۳۹/۷	۰/۱	۱۷/۳	۳۴/۴	-۲/۰	تجهیزات برقی
-۲/۰	-۳۹/۳	-۳۴/۶	۲/۱	۴/۸	-۹/۳	ماشین آلات و تجهیزات
-۱۰/۸	-۱۸/۷	۲/۴	-۱۰/۶	-۱۷/۳	۹/۰	خودرو و قطعات

۸. توضیح تکمیلی شاخص رشته فعالیت شیمیایی بجز دارو

مطابق شکل ۱۵، نسبت به ماه مشابه سال قبل شاخص تولید زیربخش «خوراک پالایشگاه‌ها» رشد ۶۷ درصدی داشته است، بررسی گزارشات ماهانه نشان می‌دهد در آذرماه سال ۱۴۰۲ شرکت‌های این زیربخش به دلیل محدودیت مصرف گاز عمدتاً با تعطیلی خط تولید و یا کاهش تولید مواجه شده بوده‌اند که این اتفاق در آذرماه سال ۱۴۰۳ به شدت سال گذشته نبوده‌است.

لذا با حذف شرکت‌های اصلی زیربخش «خوراک پالایشگاه‌ها» مانند نوری، شاخص تولید زیربخش «خوراک پالایشگاه‌ها» رشد ۲۶ درصدی را نشان می‌دهد که به تبع آن شاخص تولید رشته فعالیت «شیمیای بجز دارو» با رشد ۵ درصدی مواجه خواهد شد که در نهایت منجر به منفی شدن شاخص تولید کل صنایع بورسی در آذرماه خواهد شد. کاهش شاخص تولید زیربخش‌های «متانول» و «کودها و ترکیبات نیتروژن‌دار» نیز به دلیل محدودیت‌های مصرف گاز بوده است که شرکت‌ها در سایت کدال به آن اشاره کرده‌اند. (شرکت‌های شیراز، شپترو، شلرد، شاروم، زاگرس، خراسان، شپدیس، کرماش)

منابع و مأخذ

- [۱] "گزارش طرح شامخ مدیران خرید آذر ماه ۱۴۰۳"، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران <https://otaghiranonline.ir/tag/11491/0>
- [۲] ناظمی، عالیہ؛ آذربایجانی، علیرضا، "معرفی و نحوه محاسبه شاخص تولید، فروش و قیمت شرکت‌های پذیرفته شده در بورس"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۸۰۰۱.
- [۳] ناظمی، عالیہ؛ آذربایجانی، علیرضا، "پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران، بخش صنعت و معدن در آبان‌ماه ۱۴۰۳"، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۲۰۲۷۵.

[4] www.codal.ir

گزیده سیاستی

برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد؛ در آذرماه سال ۱۴۰۳ نسبت به ماه مشابه سال قبل، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی افزایش ۱/۲ درصدی و شاخص فروش افزایش ۷/۴ درصدی را تجربه کرده‌اند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ | صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ | پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir